COMUNICAREA – O NECESITATE UMANĂ VITALĂ

Liliana COJOCARU,
Facultatea de Litere

CZU: 316.77 *cojocarulia202@gmail.com*

La baza evoluției omului s-a aflat și comunicarea. Încă de la începutul dezvoltării sale, necesitatea de a primi și a transmite informație, de a înțelege motivul comportamentului celuilalt, a provocat accelerarea dezvoltării ființei umane. Comunicarea i-a extins cunoștințele și percepția realității. Și astăzi, noi, acei care reprezentăm omul contemporan, suntem o consecință a evoluției comunicării de-a lungul istoriei. Comunicarea reprezintă o necesitate umană, fiind indispensabilă pentru buna funcționare a oricărei comunități. Ea asigură apropierea oamenilor, coexistența lor, precum și activitățile lor comune, deoarece omul este și o ființă socială. Comunicarea facilitează descoperirea Celuilalt, dar și descoperirea de sine, deoarece sinele se constituie și se autodefinește mai bine în interacțiune cu Celălalt. Orice ființă umană, chiar și acea care afirmă că preferă singurătatea, are o nevoie instinctivă de a comunica. O viață fără de comunicare ar fi un șir nesfârșit de frustrări și neînțelegeri, deoarece nu am ști cum să ne exprimăm nevoile și nici cum să înțelegem care sunt nevoile celor din jur.

Lectura unei opere artistice este și ea o comunicare: a autorului, prin intermediul cărții sale, cu cititorul: o comunicare care nu doar transmite informație, ci și generează sentimente, emoții, atitudini, gânduri proprii. Este şi o formă de terapie, prin faptul că autorul povesteşte/ se povesteşte.

Tema necesității vitale a omului de a comunica o găsim în mai multe opere din literatura universală. Una dintre acestea este și poemul romantic *Balada bătrânului marinar* de S.T. Coleridge [1]. Aici, povestirea istoriei păcatului său are, pentru personaj, semnificația de act terapeutic, de purificare prin împărtășirea suferinței. După sacrilegiul împotriva naturii, care, în viziunea autorului, coincide cu cel împotriva lui Dumnezeu, și anume, uciderea albatrosului care i-a salvaț dintr-un impas, arătându-le drumul corect, bătrânul marinar a fost pedepsit să povestească permanent cele întâmplate. Povestind, interacționând cu alți oameni, el își ispășește pedeapsa și, totodată, își vindecă durerea din suflet.

Prin povestirea propriei vieți bătrânul se ”re-trăiește”, se înțelege mai bine pe sine. În cazul său, comunicarea e și o depășire a singurătății prin stabilirea unor relații cu alți oameni. Nararea sa este o confesiune, dar, în același timp, și o preîntâmpinare despre cum nu trebuie să procedezi, despre crimă și pedeapsă, despre păcat și pocăință, despre drumul greu spre iertare, despre locul omului în Natură. E ca o predică prin care comunică cu întreaga omenire. Povestea marinarului oferă lecții de viață. Retrăind această experiență împreună cu personajul, înțelegem că atentarea la armonia și echilibrul naturii nu trece fără de consecințe, că omul care este capabil să-și recunoască greșelile este un om curajos, iar cel care e gata să învețe din ele este și înțelept, că asumarea greșelilor reprezintă calea corectă spre mântuire și salvare, o cale lungă și anevoioasă, fiindcă este o luptă cu noi înșine.

În literatura renascentistă, de asemenea, descoperim opere care demonstrează că comunicarea este o necesitate umană vitală, îndeosebi în situații de criză, de mari cataclisme, cum a fost ciuma din 1348, descrisă în opera lui Giovanni Boccaccio “*Decameronul*” [2], carte care este receptată ca un manual al artei de a trăi. Acţiunea are loc la Florența bântuită de ciumă. Într-o zi, şapte tinere doamne şi trei domni care și-au pierdut majoritatea membrilor familiei, dar care iubesc viața, și simt acest lucru și mai acut atunci când înteleg cât de vulnerabilă și fragilă ea este, vin cu ideea de a părăsi orașul scufundat în suferință și a pleca la moșia unuia dintre ei. Acolo petrec după-amiezile povestindu-şi felurite poveşti pe diverse teme. Până atunci, lipsa de comunicare și îndepărtarea de ceilalți, la care i-a condamnat ciuma, i-a condus spre depresie, frică, frustrare. Posibilitatea de a se refugia într-o oază a frumosului și de a comunica cu alți oameni într-o situație atât de dificilă și periculoasă, le-a oferit nu doar confort și siguranță, dar și oportunitatea de a împărtăși experiențe, de a depăși înstrăinarea și singurătatea. Comunicând, ei și-au învins fricile, au devenit mai siguri de sine și de viitorul lor, au început să se simtă mai liberi, să creadă în propriile puteri, au acumulat experiență de viață. Spre sfârșitul ședерii lor la vilă nu se mai tem de ciumă, iubesc viața în toate manifestările ei, vor s-o trăiască activ și din plin, sunt setoși de noi experiențe și de noi cunoștințe.

În concluzie: comunicărea este o condiție a existenței omului. Chiar și în contextul unor situații excepționale, necesitatea umană de a interacționa nu poate fi întreruptă, dimpotrivă, ea generează noi

posibilități de comunicare, în prezent acestea fiind rețelele de socializare, platformele digitale, internetul având nu doar funcția de informare, ci, tot mai mult, și cea de comunicare, chiar dacă, fără prezență fizică. Criza pandemică din ultimii ani a determinat lumea să abandoneze șabloanele de comunicare. Fenomenul „distanțare socială" ar fi putut genera deficitul de comunicare, dar, dacă în trecut îndepărtarea impusă, de regulă, cauza perderea legăturilor cu ceilalți, în prezent aceasta a motivat căutarea noilor mijloace de comunicare. Astăzi, datorită resurselor online, se poate intensifica și comunicarea cu Arta - în toate manifestările ei: muzică, pictură, teatru și, desigur, literatură artistică: cu noi, atât în rolul de "consumator", cât și în cel de creator.

Referințe:

1. Coleridge, S. T. *Balada bătrânului marinar*. Iași: Institutul European, 2005. 108 p.
2. Boccaccio, G. *Decameronul. Vol.1, Vol.2.* București: Adevărul Holding, 2009. 464 p.,400 p.

Recomandat
Emilia TARABURCA, dr., conf. univ.